

Швейцария е самостоятелна държава от 13^{ти} век , а в днешните си граници е от 1815 (Виенския конгрес) . Името на държавата е дадено от един от кантоните (Швиц).

Паричната единица е швейцарския франк . Един франк е равен на 100 сантимта .

Знамето на Швейцария е бял кръст на червен фон .

Швейцария е разположена в средната част на Европа. На север граничи с Германия , на запад с Франция ,на изток с Австрия и Лихтенщайн . Транспортно – географското и положение е много благоприятно за икономиката ѝ . През държавата минават и се кръстосват важни пътища от Западна Европа за Близкия изток и Балканите.

Швейцария е типична планинска страна (ср.надм.вис. – 1350м.). По характера на релефа се разделя на три части.

Алпийска планинска система , която заема Швейцарските Алпи (югоизточната част на страната) и заема около 58% от територията на държавата . Най-високият връх е в Дюфур (4638м). Релефът затруднява съобщенията , но е благоприятен за туризма. Обект на стопанството са горските и хидротехническите ресурси на Алпите.

Северозападната част на Швейцария се заема от ниска планинска система наречена Юра , която е успоредна на френската граница и обхваща 10% от територията на страната .

Останалите 32% заключени между Юра и Алпите се заемат от Швейцарското плато . То се отличава с хълмист терен , в западните райони – планински , с благоприятни за селскостопанска дейност и за прокарване на пътища терени .

Швейцария е бедна на полезни изкопаеми . Разкрити са незначителни запаси от кафяви и черни въглища , графит , асфалт, торф , графит , талк и кварц . Значение за химическата промишленост има каменната сол добивана край Базел . В Юра се добива желязна руда . В Швейцария се простира и част от Предалпския нефтогазоносен басейн с ограничени запаси .

Климатът е с голямо разнообразие , ясно подчертана вертикална зоналност , и бива от умереноконтинентален до умеренопланински. Лятото на Швейцарското плато е умерено топло , а зимата мека . Годишната температура е около 9 градуса . Валежите се разпределят неравномерно. В алпийските райони се появява фьонът , който топи снеговете през пролетта а през есента помага за по-бързото узряване на селскостопанските култури. Котловините , езерните и речните долини , добре затоплените райони около бреговете на езерата имат подходящ микроклимат за изграждане на курорти .

Страната разполага с огромно водно богатство . Има гъста мрежа от неплавателни реки , със значителен хидроенергиен ресурс и се ползват за спускане на дървен материал през труднодостъпните местности . Оттичат се към 4 морета – Средиземно , Северно , Адриатическо и Черно море . Големи реки са – Рейн , Рона , Ааре, Тичино и др .

В подножието на Алпите са разположени големи и малки езера с тектонско – ледников произход (Женевско , Цюрихско , Дюгано и др .). Повечето езера са плавателни .

Почвената покривка на страната е много бедна и се изисква обилно напояване и наторяване. В Швейцарското плато са разпространени сивите почви а в речните долини – алувиално-ливадните . В Алпите и Юра почвената покривка е планинска като до 900м се е срещат кафяви горски почви . По склоновете почвите са ерозирани и слабопродуктивни. Против ерозията се използва терасирането .

Под влиянието на климата , растителността е с вертикална зоналност. Горите до 800-900м надм височина са изсечени и заменени с ниви , овощни и зеленчукови градини и с лозя. Следващата зона по вертикалната скала се заема от широколистните гори представени от дъб и бук , следвани от иглолистна зона . Горите на Швейцария заемат около ¼ от площта на страната . 70% от горите са иглолистни. Над горите са разположени алпийските пасища които достигат снежната граница , където царува вечния сняг и оголените скални зъбери .

В планинските местности и резервати се срещат мечки, диви кози, сърни, лисици, зайци . В Швейцария са изградени около 500 резервата за опазване флората и фауната .

Населението на Швейцария е многонациоално , представено от много народности , германо-швейцарци , немци , австрийци и италианци . Говорят се 3 езика и трите официални – немски , италиански и френски . В югоизточната част на страната има реторомани (1% от населението) които говорят език близък до латинския. Значителна част от населението говори два и повече езика.

Естествения прираст на населението е с тенденция към намаляване. През 1993 г той е 3%-о (раждаемост 12,1‰ и смъртност 9,1‰).

Средната гъстота на населението е 130 души на кв км. В градовете живеят около 73% от населението. Останалата част селско население населява стопанства в Алпите разположени в речните долини .

Броят на икономически активното население е 3,1 млн души. От тях 40% са заети в промишлеността и строителството , 7% в селското стопанство, по 14% в търговията и в банковото дело и 6 % в курортно – почивното дело .

Швейцария е република , конфедерация от 20 кантона и 6 полукантона. Всеки кантон има собствен парламент, конституция и правителство. Съюзните права на кантоните са ограничени от Федерална конституция . Законодателната власт е в ръцете на Федералното събрание (двукамерен парламент) , а изпълнителната власт в Федерален съвет (правителство). Държавен глава и ръководител на Федералния съвет е президентът , избран за една година без право на преизбиране.

От 1 август 1291г (на тази дата е и националния празник) датира конфедерацията на първите 3 кантона (Ури, Швиц и Унтервалден). Общините са основата на държавата с големи права и задължения. От 26^{те} кантона 20 са немски , 5 са френски и 1 италиански .

От 1815г. страната е в постоянен неутралитет . Макар , че Женева е втори център на ООН , Швейцария не членува нито в ООН нито в ЕС, или в други организации . Политиката на страната е изразена в думите на В.Юго: “Швейцарецът дои своята крава и живее в мир”.

Швейцария е развита индустриална страна с модерно и интензивно селско стопанство. Нейната икономика е свързана с широкия европейски и задокоеански пазар. Традиционния неутралитет и дългогодишният и неучастие във военни конфликти са създали условия страната да се превърне в център за съсредоточаване на банкови капитали . Тя е един от главните финансови и банкови центрове в света. Традиционно силно се развиват международният туризъм и външната търговия. По жизнен стандарт страната заема второ място в света. Световно известни са отрасли от нейната промишленост – производство на часовници , на млечни продукти , на шоколад , банковото дело и животновъдството.

Швейцарската промишленост се характеризира с голяма зависимост от вноса на суровини и се специализира в производството на скъпоструващи и висококачествени изделия , изискващи малко суровини и висококвалифициран персонал. Част от отраслите на възникнали като отделна промишленост – часовникарска , текстила и галатериина. Водеща роля имат машиностроенето(по-точно приборостроене и производството на транспортни и текстилни машини) , електрониката , химическата , хранително – вкусовата и текстилната промишленост.

Развитието на енергетиката се базира на големите хидроенергийни запаси на швейцарските реки. Само 10% от енергийните нужди на страната са задоволени от собствени горива – нефт , въглища и газ. Недостигът се компенсира с внос на въглища от Германия и на нефт от Близкия Изток и Северна Африка чрез нефтопровода Генуа – Енгъл. Над 60% от електроенергията се получава от ВЕЦ по реките Рона , Рейн и Ааре. По електроенергия на глава от населението Швейцария заема едно от първите места в света. За западните райони се внася електроенергия , но от източните се изнася голямо количество.

Малките предприятия за металургия в страната работят само с вносни суровини и метален лом. Общото производство на стомана и чугун е 1 млн. тона годишно , количество което не задоволява нуждите на страната и затова се внася допълнително. От Франция се внася необработен боксит които с евтина собствена електроенергия се преработва и

по-голямата част от получения алуминий се изнася.

Машиностроенето е най-важния отрасъл на промишлеността. Произвеждат се почти всички видове машини , като делът на страната в световния износ на машини е 10%. Развито е производството на електротурбини , елдвигатели , машини за полиграфическата , хранително-вкусовата , хладилната и металообработващата промишленост. Швейцария е известна с производството на металорежещи машини , на двигатели с вътрешно горене , на електроизмервателни уреди . Голям дял има финната механика главно с производството на часовници , което има многовековна традиция. До средата на 20^{ти} век на всеки 10 часовника в света 7 са произведени в Швейцария. Времето на швейцарския монопол в производството на измерватели на времето е вече минало. Сега вече в страната не се произвеждат евтини и масови часовници а се произвеждат прецизни и скъпи часовници. Своеобразен конкурент в производството на часовници е Италия където в нелегални фабрики се произвеждат швейцарски имитации. Швейцария осигурява половината от световния износ на часовници. Преобладават малките и средните предприятия и само 3 завода имат над 1000 работника. Големи известни фирми за часовници са : “Омега”, “Таван”, “Лангендорф”, “Watch” , които устояват на конкуренцията на електронните часовници производство на Хонконг, Южна Корея и Япония. Фирмата “Омега” е основана през 1848г. Нейната централа е в гр.Бил. Има представителства в 156 точки от света. Произвеждат се атомни часовници които за 3000 години дават една секунда отклонение.

Наличието на минерални соли в пайона на Базел и излишъкът на електроенергия са създали благоприятни условия за развитие на химическата промишленост. Останалите химически суровини са вносни, предимно от Южна Франция. Страната се специализира в изработването на фармацевтични изделия . Произвеждат се и анилинови и багрилни вещества , химически торове , пластмаси , изкуствени влакна , парфюмерийни изделия.

Един от най-старите отрасли е текстилната промишленост. Произвеждат се висококачествени фини тъкани от изкуствени и естествени влакна. Застъпени са копринената, вълнената и памучната промишленост. В условията на занаятчийско и домашно производство се изработват шевици, кърпи за глава и други битови тъкани. Този дял има експортна насоченост.

За хранително – вкусовата промишленост най-голямо значение има млекопреработването което се базира изцяло на местни суровини. Произвеждат се 24 вида сирене, сгъстено сухо мляко , масло, млечен шоколад и бонбони. В страната има 23 бонбонени и 16 шоколадови фабрики даващи около 100 хил тона годишна продукция,

40% от която се изнася. В страната има още предприятия за консерви, захар, вино, бира и др.

Селското стопанство на Швейцария е механизирано и високоинтензивно, но дава около 5 % от националния доход. Поради планинския релеф се разорават само 8% от земите. 60% от обработваемата земя е заета от зърнени култури – пшеница , по-малко царевица , ечемик , ръж , овес. Получените суровини не са достатъчни и се налага внос на пшеница от Канада и Аржентина. Картофите са втора по важност култура. С тях се заема 20% от площите. Отглеждат се още захарно цвекло , тютюн и др.

Швейцария е жп и шосеен кръстопът на Европа. През страната минават и най-важните европейски въздушни линии. От международно значение са летищата на Цюрих , Женева и Базел , обслужвани от авиокомпания “Свисер”(Swiss Air).

Швейцария е класическа страна на туризма. Гошно се посещава от над 10 млн туристи които внасят 3 млрд \$ приходи. Богата е туристическата база от хотели, санаториуми и курорти. Най-посещавани са големите градове, езерата и зимните курорти (Давос , Бад Скоул , Флимс) .

С право наричат Швейцария световна банка. Към нейните банки се стичат пари от всички посоки. Банките са 580, а с филиалите си – 4500. На 1300 души се пада по една банка. Географията на влоговете обхваща 84 страни. Неспазването на тайната на влога се наказва със затвор и голяма глоба.

На страната се пада 2 % от световния външнотърговски оборот. В чужди предприятия които се ръководят от швейцарски капитали работят над 3,5 млн души, повече отколкото в самата Швейцария.

Важни търговски партниори на страната са страните от ЕС – Германия , Франция , Италия , Великобритания, а също така САЩ , Австрия и Швеция.

Столицата на Швейцария е Берн (300 хил жители) разположен на река Ааре.

Най-големи градове са : Цюрих (780 хил души) ; Базел (360хил) и Женева (330 хил души)